

Képiró Gyula

A régi titok

Az éjszaka arra való, hogy lehámozza a test nappali fáradságait, hogy nyugalmat, pihenést hozzon. Az egészséges emberek tapasztalata szerint ez a rendeltetése, de mégis mit tehet az, aki élemedett kora, sokszorosan megtépázott idegállapota vagy éppen felkavart izgatottsága miatt nem bír elaludni? Az bizony csak hunyorgatja szemeit leoltott szobája sötétjében, és valami belső kényszer által engedelmeskedő megszokásból szorítja össze szemhéjait makacsul, viszont gondolatai még úgysem hagyják működő agyát kikapcsolódni, mert mindegyre csak érzelmi állapotának gondolatfilmjei pörögnek előtte. Vajon mi lesz majd holnap? Milyen lesz majd az a váratlan találkozás? Mit akarnak tőle a közjegyző? ... és miért most? És miért nem derül ki semmi a számára küldött meghívóból? Hát... mi tagadás, ez elég nyugtalanító, feszélyező az éjszaka magányában. Nyolcvanegy esztendő reményt csalogató csökevénye, álmokat és rémálmokat hozó éjszakája fodrozta özvegy Sági Ferencné, vagy ahogyan őt környezetéből mindenki ismerte, Somos Manyi néni életét, azt az életet, amely a megszokott gyötrelmes nappalok után most még az éjszakát is elhódította tőle. Haragudott, és közben pedig méltatlankodott gondolataiban, de mindeközben már azt se tudta, hogy most kire és miért. Fáradtnak és elgyötörtnek érezte magát, de a harag továbbra is nagy kőként szorongott szikár gyomrában.

Talán férjére bírt haragudni a legjobban, az egykori nagygazdának tartott Sági Ferencre, állandóan és kitartóan, pedig már negyvenkét éve annak, hogy Ferenc is a régen híres Ságiak mára már porladozó kiskápolnájának kriptájában pihent egy sorral anyja felett... de benne, a sokat szenvedett feleségben a több mint félszáz esztendeje fájó lelki seb sohasem gyógyult be, majd csak a sárga vagy a fekete föld hoz rá örök enyhülést. A Jóistennek ő már rég-es-rég bevallotta azt, hogy férjét, Sági Ferencet sosem szerette szívből igazán. De mit volt mit tenni? Hozzá kellett mennie feleségül, mert hozzáerőltették, ha akarta, ha nem. Márpedig ő szegény szüleivel sohasem akart perlekedni, főleg sírós hangú anyjával – édessel – nem, akinek énekhangja a temetéseken még a papokat is megkönnyeztette, mélabús édesapjával pedig pláne nem, mert az egy szelíd, jó ember volt, aki megadó lélekkel mindig csak a legjobbat akarta neki. Sosem mondott hát ellent nekik... még akkor sem... Legyen akaratuk szerint, pedig az ő szíve mindörökre Kocsis Sanyit szerette, a sudár, mosolygós, okos, nyájas legényt, aki azon az örökre emlékezetes szüreti bálon, amelyen ő éppen a tizennyolcadik nyarát ünnepelte és csöszként vigyázta a felaggatott szőlőfürtöket a táncolók feje felett, egyszer csak odalépett elé, varázslatosan mosolygó szemeivel élesen szemeibe nézve csak annyit mondott: „Sohasem

láttam ilyen gyönyörű teremtést, mint amilyen te vagy! Ha egy csókot kaphatnék tőled, a szívem is megállna!” Na, erre adott is ő neki... de nem csókot, hanem akkora pofont, hogy csak úgy csattant és lángolt a legény arca. De az sem maradt ám adósa, mert olyan erővel kapta el derekát és húzta magához, hogy mozdulni sem bírt, majd édes-nedves ajkával akkora csókot tolt a szája szélére, hogy beleremegett egész testében és térdei egész este úgy is maradtak, csak remegtek, bárhányszor a legény felé nézett. Nem is tudja, hogy hány ropogós csárdást táncolt a legénnyel, csak arra emlékszik, hogy izzadt csapzottságában kipirult arccal úgy érezte, hogy ennek a fiúnak a karjaiban a menyországba röppenne, és úgy izzik egész lényében, ahogy még soha azelőtt és talán már soha azután... Élete bálja volt az az este. Anyja, a gondoktól korán megöszült hajú édes, aki más eladósorban levő lányos anyához hasonlóan szigorú tekintettel őrizte lánya jó hírét, a bál végén nem engedte, hogy hazakísérje őket az a legény, de ő csak később tudta meg, hogy azért nem, mert édes elmondása szerint az a fiú szegény, meg hát ők is azok. Két koldustarisznyának pedig nem sok boldogsága lehet együtt. Ezért módosabb legényre vágytak szülei, ő pedig nem mert sem ellenkezni, sem vitázni, csak várta megadóan sorsát, pedig bolond szíve majd' megszakadt Kocsis Sanyiért.

Apja is ezerszer ismételte, hogy ha a Sági családba bekerülhetne, akkor nem volna többet egyetlen fagyoskodó tele vagy heti kétnapos éhezős böjtje sem, mert azoknál a Ságiaknál étel, ital, föld, jószág és cifra gúnya is mindig akad a nagyszágos asszonyoknak. Hát

igen, azon a télen egy hosszú adventi hétfő estén nagy váratlanul, lámpagyújtás után nem sokkal, beállított hozzájuk a frissen hazatért katonaviselt Sági Ferenc. Akkoriban vezették be a villanyt a faluban. Nekik nem is telt még akkor arra, hogy bevezetessék a házukba. Így a petróleumlámpa félmályában hunyorgatta csupán szemét az érkező meglett férfit. Három év után tért az haza Olténiából, és a faluban mind csak azt találgatták, hogy ugyan biza melyik lány lesz az a szerencsés, akit majd még tavasz előtt eljegyez, hogy majd ősszel oltár elé vezesse. Mert akkoriban ez volt a katonaviselt legények sorsa. Hamar eladó leányt találni – ha még nem volt kiszemeltje vagy menyasszonya a berukkolás előtt –, és hamar megházasodni, ne maradjon vén legény aztán falu csúfjára. Ő meg csak bámulta még akkor is naivan, hogy az a módos Sági meg mit akar ott náluk, és hogy miért is nyájaskodik annyira apja is, meg édes is a köpcös, sodort cigarettát pöfékelő, kevés szavú, de annál félelmetesebbnek tűnő fiatalembernek. Nemsokára kiderült... Tudtán kívül összeboronálták vele a vásárban, az meg eljött hozzájuk háztűznézőbe. Nagyböjt előtt már gyűrűt is húztak velük, és késő őszre, az újbor utáni első szombatra rögzítették szüleik esküvőjük napját. Addig viszont illett a fiataloknak szépen, illedelmesen, komolyan jegyben járni, a tisztességet és a becsületet pedig nem elhálni idő előtt, hanem a lánynak a staférunkját előkészíteni, közben megtanulni az összes házimunkát: főzni, sütni, mosni, a sparheltba tüzet rakni, szenes vasalóval vasalni, apró jószágot vágni, fonni, varrni, öltetni, foltozni, na meg még ezer mást is, ami az önálló

élethez szükséges. Azon a húsvéton már egy mutatósan szép, új, lányos kendőben állt be a lányok padjába a templomba, de a szemben levő legénykarban a legények közt ő még akkor sem Sági Ferencet, hanem a cserélhető galléros, magas homlokú, elképesztően jóképű, csillogó szemű Kocsis Sanyit figyelte szemének sarkából. Majd' kigrott szíve a helyéről, amikor meglátta, hogy Kocsis Sanyi még az imádság alatt is csak őt bámulja, közben pedig olyan a tekintete, mint aki el van veszve. Hiába, az a fiú számára a világ egyetlen férfinak tűnt, de már csak az elvesztett boldogság fájó gyötrelmével. Szenvedett ott érte szívében-lelkében, mint Krisztus a kereszten, de azt is tudta, hogy már sorsát megváltoztatni ezért a szerelemért képtelenség. Egy héttel később pedig az a fájdalom, ami a templomban mardosni kezdte, még annál is jobban beleállt szívébe, amikor a vasútállomáson a hajnali vonathoz érve, anyjának súlyos piaci batyuját cipelve ott állt ünneplő öltönyében Kocsis Sanyi, kezében fakofferjával.

– Világgá megyek! ...talán vissza sem jövök – mondta komoly arccal az ott álldogálóknak, de úgy, hogy azt ő is jól hallhassa... Benne pedig ott és akkor eltört valami. Valami, ami előtte szép és gyönyörűséges volt, és fel sem nézett az elrobogó vonatra, az őt néző-igéző férfiszempárra. Kocsis Sanyit akkor ott számára örökre elvitte a fekete vonat...

Mit volt mit tenni, hozzáment Sági Ferenchez, amiért aztán apjának adta Sági Károly, az úrhatnám apatárs azt a hat és fél holdas köszörűdombi szántót, amit a nyolcvankilences rendszerváltás után majd visszaperelt öccsétől a pénzéhes boltos legkisebb Sági unoka.

De akkor ő már azt sem bánta, hiszen régen lejárt már annak a házasságnak a szavatossága, és testvéröccsének sem egészsége, sem öröme nem volt már azt a földet megdolgozni, így hát csak hagyták azt, hogy azok a Ságiak viszszevegjenek.

Sokszor eszébe jutott, hogy ő bizony el is lett volna valahogy még a házasságával is nap mint nap, csak az este, na meg az éjszaka ne jött volna el... és az ő nagyvérű ura, Ferenc ne akarta volna vele mindig azt... Mert ha nem művelte volna vele lámpaoltás után mindig AZT, akkor még akár meg is szerethette volna idővel. De Ferenc, aki csak vezényszavakban tudott hozzá szólni vagy vele beszélni, este a pricsces ágyban amint mellé heveredett, egyszerre csak nagy hirtelen rámászott, leszorította és gyorsan lelihegte rajta magát, ő pedig undorodott tőle, mert a végén csak annyit pusmogott, hogy na, ugyi, neked is jó vót... aztán oldalra fordult és hajnalig szortyogott meg hortyogott, benne meg jó darabig csak az ideg fortyogott. Megutálta ezt az embert, mert olyan volt fiatalon, mint aki csak azért él, hogy gyűjtsenek, kaparjanak minél többet, és este pedig őt jól megsanyargassa. Már az első fél esztendő után édes megkérdezte, hogy hát még nem lett állapotos?... De ő bizony nem tudta azt mondani, hogy igen, mert nem érzett a nagy undoron kívül mást, csak azt, hogy a napok telnek és a munka, a hajtás, a boldogtalanság belesavanyodott a szívébe, a testébe, és csak fogy az a test, és ereje is néha kimerüléssig, de hát ha ez az élet ilyen, akkor... A boldogtalanság kódja szavak nélkül égett bele életébe, és a következő hús esztendőben így folytatódott. Ferenc is egy jó bő

Álom

esztendő múlva egy napon veszekedve csak úgy nekiállt, hogy ugyan biza mit csinál magával, hogy neki nem lesz gyermeke?... pedig hát jól tudta, hogy dehogy csinál ő semmit, csak éppen jobb neki így ezzel is őt kínozni, mert hát okot lelt ezáltal is az italhoz folyamodni vigasztalásként, úgyhogy mire észrevehette volna magát, már napi szinten nem is csak ivott-iszogatott, hanem már egyenesen vedelt, mint a gödény, és úgy viselkedett vele, mint egy mocskos állat nap mint nap, estéről estére... Gyermeük pedig talán ezért sem lett. Az olyan életbe még az Isten is meggondolja, hogy adjon-e vagy sem, mert nem gyermeknek való sors az, ami ott számára és netalán leendő gyermekének adatott volna. Apósa sokszor akarta ezért őt hazaűzni szüleihez, ha már nem tud örököszt szülni a Ságiaknak, de az az átkos templomi eskü összekötötte őket az írás szerint nemcsak a jóban, hanem a rosszban is.

De ha még csak ennyi lett volna, akkor kibírta volna ezt is megaszott, szinte csontra soványodott, vékony testével, de neki a keserű pohárból nem is egy korty, hanem egy egész vödörrel jutott. Harminckilenc esztendő volt, magtalan, és a sok munka miatt megédződött már Ferenc is sokkal többet volt részeg, mint józan, a sok munkával összerakott vagyonukat pedig hetvenháromban egy fél tavasz alatt elvették a kommunisták, padlásukat leseperték, a lovakat, teheneket, földeket bevették a kollektívba, és mint akiknek lábuk alól a földet is semmi perc alatt kirántják, ott álltak, hogy örültek, hogy házukból nem telepítették ki őket, és megtúrték őket a faluban, nem úgy, mint máshol, ahonnan örökre eltüntették a módosabb gazdákat családjaikkal együtt.

Azon az őszön mintha a világ is megbolondult volna. Apósa, Sági Károly hatvan felett járva sokszor a borospohár aljára nézve veszedelmes, haragos kísértetként bolyongott az utcákon. Bele volt örülve-zavarodva, hogy mindenüket elvesztették. Semmijük sem maradt, dolgozhattak, gyűjthettek hiába, mert még a faragott bútort is kivitték a házukból, csak a csupasz falak maradtak, őt magát pedig kegyetlenül megrugdosták és megfenyegették, hogy örökre tömlöcbe kerül, ha a pofáját be nem fogja. Feleségét szeme láttára gyalázták meg vagy hárman, és ő attól kezdve eszelősen, szemeiben vad révülettel járta az utcákat, s attól félték, hogy valakit egy meggondolatlan pillanatban egyszer csak leszúr. A kenderáztató tavacska melletti csalitosban bujkált rendszerint, mígnem azon az estén a nagy semmiből őt úgy meglepte. Éppen hazafele tartott a kishegyről, kapájával a vállán, amikor arra gondolt, hogy vagy térdig beleáll a langyos állóvízbe, és kicsit megmosakszik, amikor hirtelen a háta mögül apósa rámordult. Gyorsan el is akart onnan menni szó nélkül, de a kapa után lépve apósa, az öreg Sági egy mozdulattal ledöntötte lábairól. A következő pillanatban már arra eszmélt, hogy az öreg szétfeszítette combjait két erős térdével, majd pedig teljes testsúlyával ráfeküdt. Kiáltani és vergődni sem merészt a félelemtől és a szégyentől. Akkor bezeg senki sem tudott arra járni, jönni, netalán segíteni. Az öreg meggyalázta őt, majd mint aki jól végezte dolgát, otthagya gyorsan, angolosan távozva. Ma is emlékszik arra a kínra, szégyenre, fájdalomra, sajtásra és minden lelki nyomasztásra, amit ott és azután lelket tipró hallgatásában megélt. Nem tud-

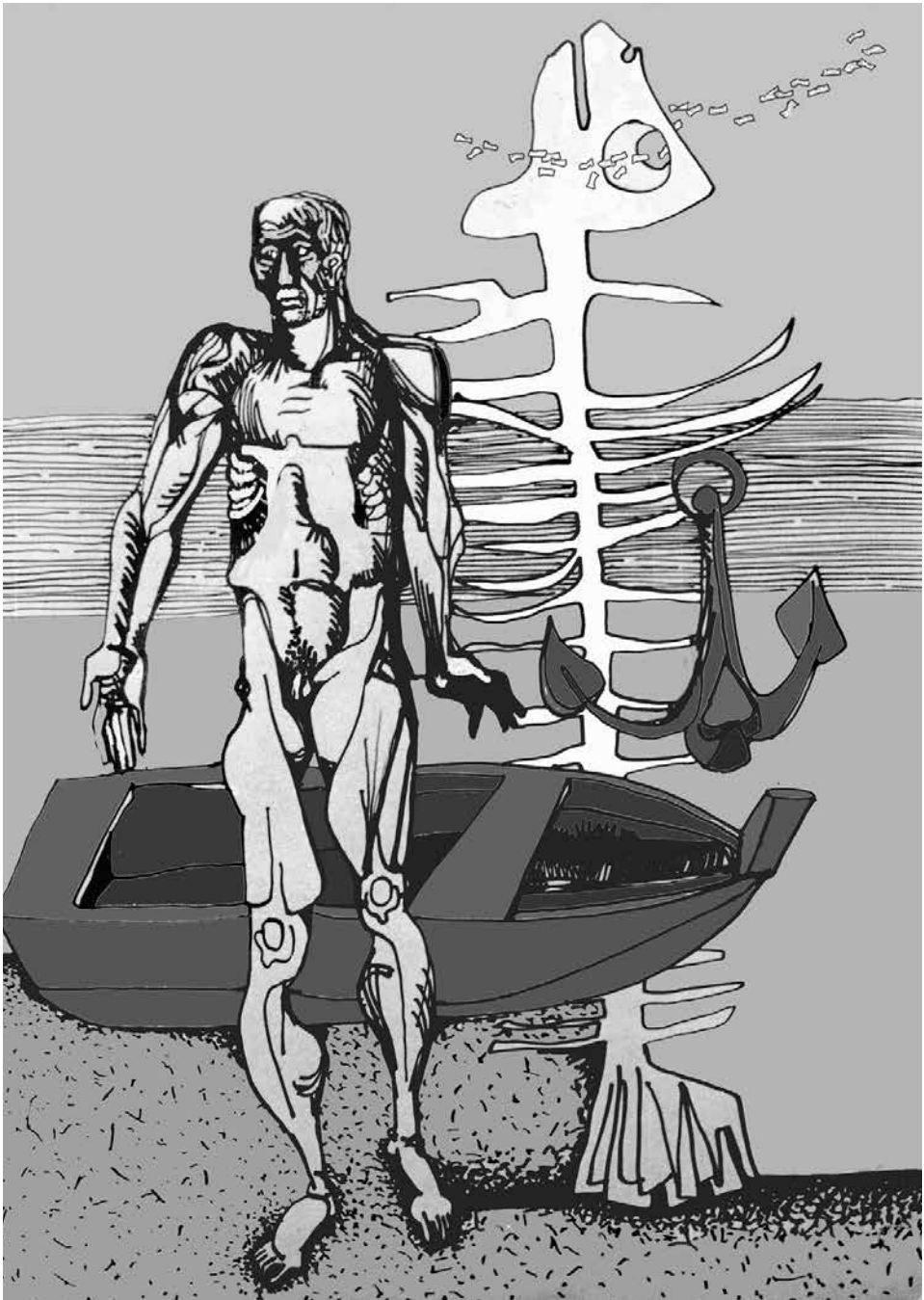
ta, hogy el merje-e mondani férjének, Ferencnek. Hinne-e neki? S ha meg hinne is, akkor vajon mit tenne? Talán első dühében kést ragadna...

Még most, ennyi év után is kirázta a hideg a gondolatától. Tudta, hogy hallgatnia kell, és az öreget ezentúl a tűznél is jobban kerülnie. De hát aztán két hét múlva apai nagynénje lányának lakodalmában ismét utolérte végzete. Ám ezúttal másként, de ismét cudarul. Viszonylag közeli rokona lévén a menyasszonynak, segédkeznie kellett az ételek felszolgálásában, amikor a nagy asztal díszvendégei közt egyszer csak megpillantotta húsz év után újra Kocsis Sanyit. Villámként csapta meg őt a látvány és járta át egész lényét, majd rándult meg benne egyszerre minden. Nem is tudta, hogy honnan kerülhetett az oda, de a következő pillanatban már találkozott is tekintetük. Észvesztő pillanat volt az mindkettejük számára ismét. Mintha az a húsz esztendő el sem telt volna, ugyanúgy felejtették egymáson tekintetüket. Ugyanúgy forrt fel a vérük egymás látványától. Ugyanúgy érezte azt, hogy nem ura sem tetteinek, sem pedig gondolatainak. A mosókonyha ajtajáig kísérte őt Sanyi. Beszélgetni kezdtek. Mindenről. Magukról. Az életükről, a sorsaikról, a sorstalanságaikról, a boldogtalanságaikról, majd pedig arról, hogy mennyire hittek abban, hogy egy napon majd még valahol ők ketten találkoznak. És ez a nap pedig lám: most valóra váltott...

Odabent ment a mulatozás. Nótáztak, táncoltak, ettek-ittak a férfiak, a lányok, asszonyok és idősebbek kipirult arccal élték meg az emlékezetes pillanatokot, amint zajlott a lakodalom, csak egy-két asszony rohant be a kony-

hába. Nem is tudja, hogyan kerültek ki a kertbe a csűr végi szénatartó mellé. Hogyan ültek le egymás mellé, majd heveredtek le. Csak arra emlékszik, hogy vad és fékezhetetlen ölelkezésbe kezdtek, az idő megszűnt, az érzelmek tomboltak, a feje zúgott, agya kavargott, közben ölelt, csókolt, a férfi hajába túrta ujjait, majd magára tépte régi szerelmét, aki viszont nemhogy viszonzotta volna az ő esetlen vadságát, hanem finom kezeivel őt simogatta, érintgette úgy, hogy majd' szétcsattant a vágytól, míg végül egymáséi lettek. Egész addigi életének és boldogságának vágya teljesedett ott ki akkor, és mint később rájött, egy élet is fogant ott, de neki csak annyi jutott a jóból.

Férjét négyen a vállaikon cipelték haza csatakrészezen a lakodalomból, ő azonban maradt másnap délelőttre is, amíg ki nem mostak minden edényt asszonytársaival, és amíg a fáradtságtól majd' össze nem esve fájó szívvel el nem búcsúzott Kocsis Sanyitól. Megtudta tőle, hogy az húsz évvel azelőtt meg sem állt Resicabányáig. Ott munkába állt, dolgozott, tanult, és pár év után mester lett egy nagy állami öntödében, közben megházasodott, születetett egy lánya, de nem jöttek ki a feleségével, néhány esztendő után el is váltak, amaz pedig disszidált Magyarországra és magával vitte közös lányukat, ő pedig maradt megsomorodva munkahelyén, mert közben részlegvezetői megbízást kapott. Kérte őt esdekelve, hogy most szökjön el vele, hagyjon itt mindent és menjenek Resicára, de ő ismét gyáva lett, félt és nemet mondott... A szíve majd' megszakadt, de nemet mondott... Másfél hónap múlva pedig olyan rosszul lett a szilvalekvár kavargatása közben,

Nagy hal

hogy szinte jártányi ereje sem maradt. Nem bírta az erős szagot, émelygett, és hamar rájött, hogy ez nem lehet más, csak terhesség... Azt sem tudta, hogy merje-e mondani vagy sem bárkinek? Férjének amikor elmondta, hogy úgy érzi, gyermeket vár, először el sem hitte, majd hetekig atomrészegségig ünnepelte jövődő apaságát. Izgalommal és számos kellemetlenséggel élte meg azokat a hónapokat. Orvoshoz nem mert menni, de más falusi asszonyokhoz hasonlóan próbálta a hétköznapok szintjén némi visszafogottsággal megélni vágyott-áldott állapotát. Amikor viszont elérkezett szülésének ideje és elfolyt a magzatvize, hamar kiderült, hogy a faluból fogadott bábaasszony nem tud segíteni abban, hogy otthon megszüljön, mentőt kellett hozzá hívni, amely bevitte őt a közeli kisvárosba. Csak az időben való bejutás tűnt nehéz ügynek, ugyanis a kórházban már az orvosi szakértelem bejártott módon másfél órás vajúdás után, gátmetszést követően a világra segítette kisfiát, akit nem merészt másnak, mint Ferikének nevezni. Izzadt és örömteli fáradsággal csodálta meg méhének gyümölcsét, aki azonnal felsírt, amint világra jött, majd rátették a mellkasára, és ott az ő szívének dobbanásait hallva azonnal elcsöndesedett. Feledhetetlen örök pillanat lett ez, és szavakkal leírhatatlan boldogság töltötte el immáron anyává nemesedett szívét. Nézte gyermekének angyali arcát, apró kis kezeit és amennyit láthatott parányi lényéből, majd elvették és elvitték tőle az újszülöttosztályra. Ő pedig ott feküdt a szülőágyon, még emésztgetve lelkében a leírhatatlan örömet, míg később a fáradságtól álomba nem szenderült. Törötten, zúzottan ébredt. Már szinte dél lehetett,

amikor magához tért. De nem a kismamák kórtermében ébredt. Pár lépésre ágyától egy korosabb asszisztensnő egy asztal mellett valami papírlapokat rakosgatott. Amikor meglátta, hogy ő felébredt, azonnal zavart tekintettel közeledett ágyához, megállt előtte, és ennyit mondott: „Ságiné... legyen erős! Sajnos szomorú hírt kell közölnöm! Ma hajnalban kisfiának leállt a lélegzete, megnyitotta ugyan a doktor úr hirtelen a gyermek mellkasát, de sajnos a szíve is leállt, és nem sikerült őt megmenteni. Nagyon sajnálom...”

Az egész világ összedőlt egyetlen pillantás alatt, szeme előtt elsötétedett minden, azonnal meg akart halni ott, hogy utolérje drága magzatát a halál útján, ám tüstént érezte, hogy felkarján egy szúrás érte, valami injekció, és a világ megszűnt számára néhány homályos pillanat után. Mint később kiderült, egy egész hétig kábították, altatták, hogy leírhatatlan fájdalomban önmagában valami kárt ne tegyen. Elég volt ott számára a lelkében levő hatalmas pusztulás, mert ettől a naptól kezdve ő maga teljesen más ember lett. Szinte a felismerhetetlenségig érzéketlen, megsemmisült lelkű asszonnyá vált, akinek ettől kezdve senki és semmi sem számított. Amikor magához tért, addigra már magzatát eltemették, és csak egy kis kereszt jelezte a temetőben, hogy néhány ezredpillanatig ő is anya volt, és mostantól már csak egy olyan asszonyi test, amely létezik, fáj és céltalan bolyong ezután a nagyvilágban. Így nem fáj neki sem Sági Ferenc haragja, sem annak testi és érzelmi bántásai, sem az, hogy az a bolond alkoholrabja néhány hónap múltán egy nyirkos hajnalra felakasztotta magát. Már nem tudott többé sírni sem,

anyja temetésén is csak szípotgott, apja halálakor pedig csupán nézett meredt tekintettel a koporsóra, aztán majdnem negyven éven át élt arra várva, hogy az Isten őt is megszánja végre, és szinte jutalomként meghalhat.

Nem érdekelte a rendszerváltás, az új világ. Az, hogy van, az, hogy nincs. Ő létezett. Nyolcvanegy évet töltött. Unta már ezt az életet. De ahogy egész életét leélte gyáván, tompa félelmekkel, úgy önmaga ellen sem mert fordulni soha, valaha önmaga ellen bármit is tenni. Sokszor volt magányos és beteg. De az ő száraz, szikár lényé mindig mindent túlélte. Minden nyomorúságában vagy betegségében a halál kószoltgatta, de belőle azért nem lakhatott jól egykönnyen, gondolta, és érezte ezt szent makacssággal, mint aki közben a lelke mélyén abban reménykedett, hogy neki azért nem csak a rosszból kell járnia a földi világban.

Az éjszaka tehát arra való, hogy lehámozza a test nappali fáradtságait, hogy nyugalmat, pihenést hozzon. Az éjszaka viszont számtalanszor mégis nyomasztó és hosszú az idős, hajlott, élemedett korú ember számára, mert elnyúzza a lelket, összezavarja a múlt és jelen tapasztalati érzetét, mert vágycat és megélt gyötrelmeket kever össze álmokká, és feszült zavarrá korbácsolja a képzetet. Szinte menekvésként érkezik a hajnal, a kakas kukorékolása, az ablakon derengő fáradt éjszaka megtorpanása. Ilyenkor izmokat munkára serkentő lassú mozdulatokkal felül az ember az ágya szélén, majd erőt vesz és bizonytalanul feláll, s elindul mosakodni. A bibliai igazság jut eszébe: a lélek kész, de a test erőtelen... vagy fordítva?... nem számít. Itt a reggel, elkezdődött a nap. Rutin és megszokás

tarkítja a tettek láncolatát. Azt a régi sötétkéek félselyem, szépen megvarrt, finom ruhácskát veszi elő, amit lassan harminc éve vásárolt két nagy zsák morzsolt kukorica árából anyósa temetésére, és amit úgy tett félre, hogy majd őt magát is abba öltöztessék utolsó útjára. Kedvenc könnyű kendőjét és divatjamúlt kopogós sarkú topánkáját kapta fel. Félelem, kíváncsiság és régi, tűzről pattant sietős fiatalasszonyosságának csipkedőssége útra indította. Vonattal a kisvárosba, komoly, határozott és fiatalokat megszégyenítő osonásos lépteivel a közjegyzőségre. A folyosói várakozó padjára ült le szerényen és szelíden. Talán húszpercnyi várakozás után nevéen szólították, és bevezették egy ízlésesen kellemes és szépen berendezett irodába. Gyomrában szorító görcsrel tekintett rá, amint belépett az íróasztalnál szép tartással ülő, negyvenes éveinek elején járó elegáns közjegyzőnőre, aki őt látva felállt és tisztelettudó arccal nyújtotta felé kezét kézfogásra:

– Isten hozta! Kecseti Andrea a nevem – mondta. – Kérem, foglaljon helyet, örülök, hogy megismerhetem. Én hívtam be írásos értesítővel a közjegyzői hivatalba, mert államunk törvényei szerint teljesítenem kell rám ruházott kötelezettségemet. Önnek ezerkilencszázhetvennégy májusában fia született...

– Igen... – válaszolta, és ismét szomorúsággként nyilallt lelkébe ez a feldolgozhatatlan gyász, veszteség, régi nagy fájdalom.

– Egy napot sem élt az én Ferikém – mondta csöndesen, torkot szorító hangon.

A közjegyzőnő határozottsága némileg megtorpan, majd arcán és hangján

furcsa lejtéssel indítja mondandóját...

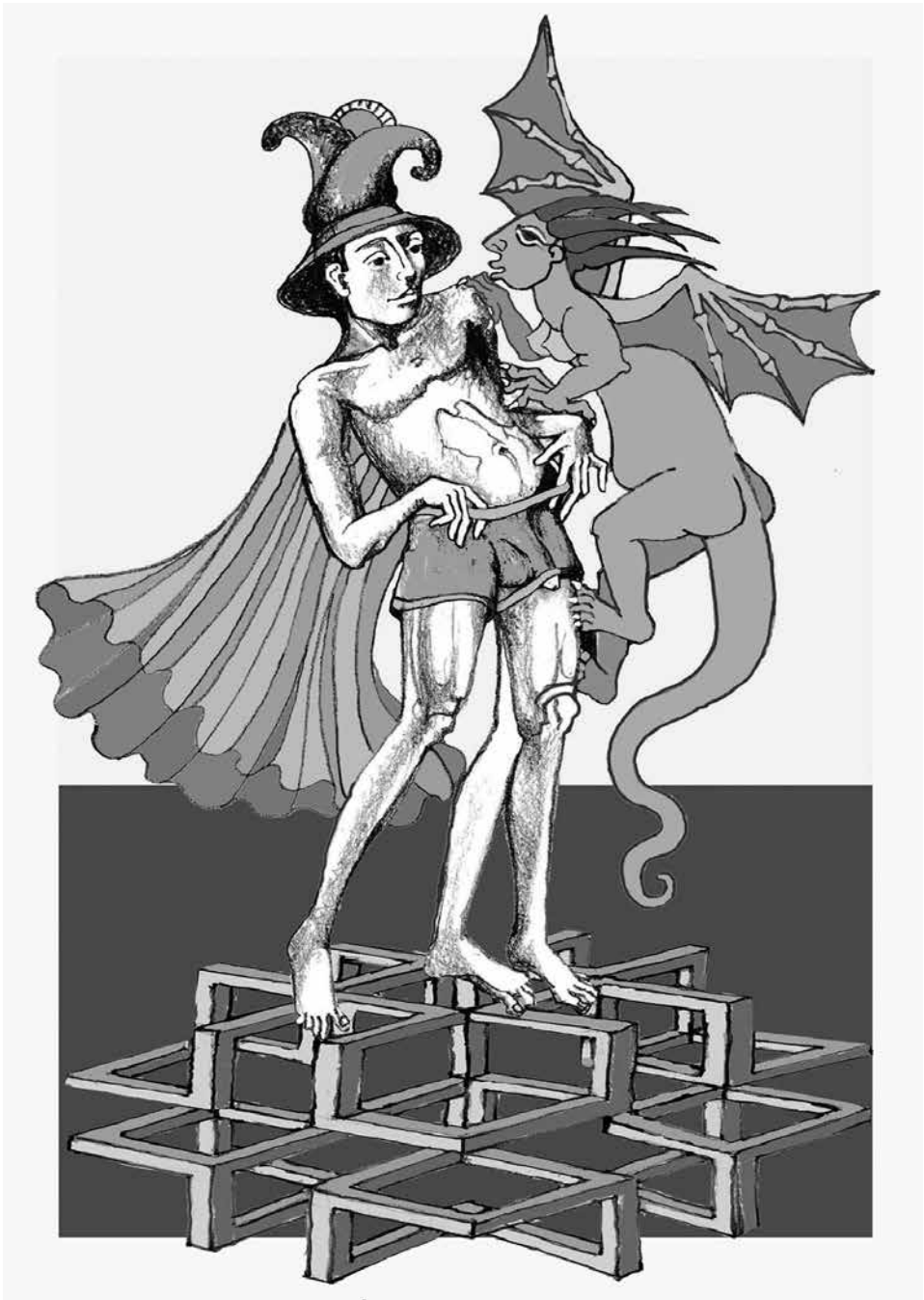
– Három napja levelet kaptam az idősek otthonából. Elhunyt egy kilencvenéves hölgy. Nem volt családja, és nem voltak hozzátartozói. Foglalkozása szülészeti főasszisztens volt városunk kórházában. Levelében leírta, hogy azon az ominózus májusi éjszakán hetvennégyben két fiúgyermek született. Az egyik valóban hajnalban meghalt, de az nem az ön fia volt. A főorvos utasítására az egészséges kisfiút az idősödő államügyész úr feleségének adták, önnel pedig közölték, hogy gyermeke elhunyt. Mielőtt ez az idős asszisztens meghalt, mindezt levelében leírta, nem kívánta sírba vinni titkát, és végakarata szerint levelét a közjegyzői hivatalba címezte az igazság kiderülése végett. Így derült az ki, hogy az ön fia dr. Kecseti Sándor állami főügyész úr... az én férjem... aki most itt van a másik szobában, és várja, hogy Önnel... a sohasem ismert édesanyjával találkozzon...

A világ egyetlen pillanat alatt fejtetőre fordult szívében, lelkében, agyában. Nem tudta, mit szóljon, mit tegyen, torkát az igazságtalanság keze hirtelen elengedte, és elcsukló hangon csak ennyit suttogott:

– Tudtam én... éreztem... hogy valami nagy igazságtalanság van körülöttem... mert én nem érdemeltem az Istentől annyi fájdalmat, amennyit kaptam...

Érzései, gyötrelmei, könnyei zúdulni kezdtek és özönlenni, és azt érezte, hogy lassan minden ereje elhagyja. Erőtlenül fordította fejét a megnyíló másik ajtó irányába, amelyen át belépett élete legszebb férfiája. Termete és szikársága az övé, arcának varázslatossága, magas homloka a Kocsis Sanyié, az ő nagy barna szemei és ritkán látott mosolya csillogott rá.

A régi titok számtalan kis és nagy fájdalom árán szülte meg boldogságát, de az Isten igazsága és jósága egyetlen emberi életből sem maradhat el.

Szürrealista Pista